

הקיבוץ הדתי

א' באב תשס"ח, 2.08.08
גיליון מס' 115

פרשת מסעי

חשיבות המסע

מאת שמעון שורק, קיבוץ שדה אליהו

בפתיחת פרשת מסעי, המסכמת את פרק הנדודים במדבר, אנו עומדים באווירה של ערב הכניסה לארץ.

עולה כאן השאלה – מדוע מפרטת התורה שוב את המסע הארוך על תחנותיו השונות, לאחר שכבר קראנו על קורות עם ישראל מיציאת מצרים עד הלום?

שני הסברים מביא לנו רש"י:

את הפירוש הראשון, מביא רש"י בשם רבי משה הדרשן: "להודיע חסדיו של מקום, שאעפ"י שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטולטלים ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא הייתה להם מנוחה, שהרי אין כאן אלא ארבעים ושתים מסעות" (במדבר ל"ג, א).

דהיינו, לפי פירוש זה ניתן לראות שהמסע במדבר במשך ארבעים שנה לא היה כל כך נורא.

הפירוש השני, מובא בשם התנחומא: "משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו: כאן ישבנו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך וכו' "(שם).

פירוש זה מעמיד את המסע במדבר בהקשר ההיסטורי, העם עוד רגע נכנס לארץ, וזה הזמן להיזכר בתהליך שהביא אותו למקומו הנוכחי.

ניתן לראות כי הפירוש הראשון מדגיש דווקא את המסע, אך ממעיט מעוצמתו, הפירוש השני, מאידך, מדגיש את היציאה מ"חולי" מצרים, אבל מנקודת מבט של עם שכבר הגיע אל היעד הסופי.

המעבר ממצב של מסע למצב של התנחלות – ממצב של תנועה למצב של קביעות סטטית – הוא מעבר חד. החשיבה המודרנית נותנת מקום של כבוד למסע, לתהליך, והוא מקבל חשיבות משל עצמו.

בעל השפת אמת' (הרב יהודה אריה לב אלתר, פולין 1847-1905), עומד על חשיבות המסע על ידי הבחנה לשונית: "וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת-מוֹצְאֵיהֶם לְמִסְעֵיהֶם עַל-פִּי ד' וְאֵלֶּה מִסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם" (במדבר ל"ג:ב) התורה הופכת את הסדר ממוצא למסע, ממסע למוצא. וכך מסביר השפת אמת': "שבתחילה "הכתוב תולה המסעות

ביציאת מצרים – זו נקודת ה'מוצא' למסע (וגם בבחינת יציאה), "ואחר כל המסעות נגמר יציאת מצרים" - שזה 'ממסע למוצא'."

במילים פשוטות, נוכל לומר כי השלב הראשון הוא ההתנתקות מארץ מצרים – מהשיעבוד ומהגלות. לאחר שהתנתקו ממצרים מקבל המסע חשיבות משל עצמו, ללא קשר לנקודת המוצא של היציאה מעבדות לחירות.

מסע רוחני

ה'שפת אמת' ממשיך את מסע בני ישראל במדבר לתהליך רוחני של תיקון אישי. המטרה הסופית היא להיות "בר לבב" – אדם שלם, כיוון שלא ניתן לקפוץ ישר לרמה אוטופית של ביטול הגשמיות ודבקות בקודש, על האדם לעבור תהליך של עידון (סובלימציה): "צריך להיות הרצון של האדם בפרישותו מגשמיות כדי להתדבק בהש'ת ... אבל לא מצד שנבזה בעיניו הגשמיות... לכן נתן הש'ת חן לגשמיות כדי שיהיה מעשה אדם רק לשם שמיים".

פירוש הדבר – שהמטרה הראשונה של האדם היא לחפש את החן והטוב, בעולם הגשמי המוכר לו ולהשתמש בו לשם שמיים – כי אין זה מעשי להתנתק מן הגשמיות. המטרה היא לא רק שלילת דברים אלא הגעה למצב חיובי, תוך כדי תהליך, כלשונו: "נגמר ההוצאה" – תהליך ההתנתקות נגמר, והאדם אינו מתיחס כבר לנקודה ממנה בא, אלא למקום אליו הוא הולך – התכלית הסופית של דבקות עם ה'.

השינוי שעובר על בני ישראל במדבר, ובמבט הדרשני של בעל ה'שפת אמת' – המסע שעובר כל אדם המבקש תיקון, לא יכול להיות רק שלילת המצב הקודם, אלא צריך לכלול גם כמיהה לתכלית גבוהה יותר. תהליך השינוי, כל תהליך של שינוי, עובר בשלבים - אבל השלבים אינם מסמנים רק חלוקה טכנית, יש פעמים והיעד הנראה לנו ביציאה לדרך איננו תמיד אותו יעד שנראה בסופה.

שמעון שורק הוא בוגר ישיבת הקיבוץ הדתי בעין צורים וחבר **קיבוץ שדה אליהו**. בעבר ריכז את אולפן הגיור בקיבוץ. כיום הוא משמש כגזבר הקיבוץ ומלמד בבית מדרש תורה ועבודה לבוגרי צבא.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: webmaster@kdati.org.il

אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il